

Kalkylen för smågrisar visar mycket ofta negativa värden

Avräkningspriset på smågrisar har länge legat på en låg nivå. Så lågt att nettot i smågrisproduktionen varit negativt. Ända sedan vecka 11 år 2003 har smågrispriset legat under 16 kr per kg och under denna tid även legat på 13,00 kr under 7 veckor under perioden januari och februari 2004. Det var först vecka 36 som avräkningspriset nådde upp till 16 kr/kg. Sedan vecka 3 är priset åter under 16 kr.

kalkyl

Foderpriserna har sänkts efter skörden. Det förbättrar ekonomin i produktionen. Ett mycket stort problem är det höga antalet arbetstimmar som krävs per årssugga. Det är en kostnad som är starkt negativt i världskonkurrensen.

Kostnaderna lika

Många kostnadsposter i smågrisproduktionen (troligen all animalisk produktion) är lika stora oavsett avräkningsprisets storlek. Kostnader som kan gälla rekryteringen av nya moderdjur. Vid låga avvräkningspriser kan det kanske bli en försämrad produktion om suggorna i besättningen hålls några grisingar för länge med lägre kullstorlek som följd och därmed lägre intäkter.

För att sänka kostnaderna kan ett alternativ vara egen rekrytering, typ alternerande återkorsning. Se tabell 9:4 av Kjell Andersson, sidan 179 i Svinboken utgiven 1997, om ekonomiskt utfall mellan olika avelsmodeller. Ett annat alternativ kan vara kontrakt med en slaktgrisproducent om försäljning av smågrisar, om detta inte redan finns. Integrering är ett tredje alternativ.

I tider med svag ekonomi måste alla möjligheter tas för att hålla huvudet över vattnet!

Även andra kostnader såsom kostnader för semindoser, el till belysning och smågrisarnas värmelampor, samt till maskiner och utrustning, är mer eller mindre konstanta oavsett avräkningspriset.

För att minska elkostnaderna till smågrisarnas värmelampor kan man ha tak över deras hörn och därmed kunna släcka värmelamporna när grisarna är några veckor gamla.

Veterinärkostnaderna är svåra att överblicka, eftersom det helt oväntat kan inträffa sjukdomar, såväl på äldre som på yngre djur. För att något så när ”mota Olle i grind” är det nödvändigt med strikta rutiner och att dessa följs.

Halm på gott och ont

Halmen är också kontroversiell. Den måste bara vara av oklanderlig kvalitet. Annars

Kalkyl			
Intäkter smågrisproduktion	per gris	per sugga	Egna värden
23 smågrisar á 17.00 kg/kg, 27 kg	423:-	9 729:-	_____
Utslagssugga 0,4 x 150 kg x 7,35 kr/kg		441:-	_____
Lastningstillägg/kontrakt			_____
Integreringstillägg			_____
Gödsel			_____
Summa intäkter		10 170:-	_____

Kostnader per årssugga			
Arbete, 17 timmar á 150:-		2 550:-	_____
Foder, digivning, 9000 MJ á 13,1 öre/MJ		1 179:-	_____
Foder, sintid, 9 000 MJ á 11,58 öre/MJ		1 042:-	_____
Foder, smågris, avv 14 dgr 75 MJ á 21,0 öre/Mj		362:-	_____
Foder, smågris, 14 dgr – 27 kg, 410 MJ á 17,00 öre/MJ		1 603:-	_____
Strö, 730 kg +á 0,50 kr/kg		365:-	_____
Rekrytering, 50 % á 1 800:-/styck		900:-	_____
Semin, 2,25 kullar/år á 2 doser x 35:-/dos		158:-	_____
Galt inkl foder, 5 000:-/år		50:-	_____
Veterinär, medicin, vaccinationer		300:-	_____
El, värmelampor, foder, lyse		350:-	_____
Övrigt		600:-	_____
Summa kostnader		9 459:-	_____

Netto per årssugga 10 170 – 9 459 = 711 kronor

Denna summa tillsammans med lastningstillägg/kontrakt, ska användas och räcka till avskrivningar, räntor och underhåll av stallbyggnaden samt inventarier.

Kalkyl, förutsättningar beräkning		Egna värden
Avskrivning 15 år,	7 %	_____
Ränta på investerat kapital	3 %	_____
Underhåll	2 %	_____
Ränta på djurvärde		_____
Summa kostnader	12 %	_____

Investeringskostnader	Per suggplats	Egna värden
20 000 x 0,12	2 400:-	_____
25 000 x 0,12	3 000:-	_____
30 000 x 0,12	3 600:-	_____
35 000 x 0,12	4 200:-	_____
40 000 x 0,12	4 800:-	_____
45 000 x 0,12	5 400:-	_____
Vinst eller förlust? +/-		_____

kan den orsaka problem som bidrar till stora kostnader, såsom omlöp och kastningar och tarm- och kanske lungbesvär på mindre grisar. Även svansbitning har rapporterats.

För att eventuellt minska införseln av nya smittämnen i besättningen kan besättning- en hållas ”stängd”. Då minskar risken att få in smittämnen i besättningen som kan vålla sjukdomsutbrott. En stängd besättning kräver antingen karantän vid inköp av rekryteringsdjur eller egen rekrytering. Eventuellt

kan leverans av grisar, små eller stora, ske från vagn som körts en bit bort från stallarna, så som serogrisbesättningarna gjort.

Både inköp av djur och besökare minimeras eller utesluts för att minska smittoris- kerna.

Vid (stora) sjukdomsutbrott ökar kostna- derna och produktionen kan minska. Smitt- ämnen som också kan vålla sjukdomsutbrott kan komma från djurtransportbilar.

Investeringskostnader	Kostnad/gris	Egna siffror
per grisplats		
2 000 x 0,12 = 240/3,5 =	69 kr	_____
2 200 x 0,12 = 264/3,5 =	75 kr	_____
2 400 x 0,12 = 288/3,5 =	82 kr	_____
2 600 x 0,12 = 312/3,3 =	89 kr	_____
2 800 x 0,12 = 336/3,5 =	96 kr	_____
3 000 x 0,12 = 360/3,5 =	103 kr	_____
3 200 x 0,12 = 384/3,5 =	110 kr	_____
3 400 x 0,12 = 408/3,5 =	117 kr	_____
3 600 x 0,12 = 432/3,5 =	123 kr	_____
3 800 x 0,12 = 456/3,5 =	130 kr	_____
4 000 x 0,12 = 480/3,5 =	137 kr	_____
4 200 x 0,12 = 504/3,5 =	144 kr	_____
4 400 x 0,12 = 528/3,5 =	151 kr	_____
4 600 x 0,12 = 552/3,5 =	158 kr	_____
4 800 x 0,12 = 576/3,5 =	165 kr	_____
5 000 x 0,12 = 600/3,5 =	171 kr	_____
Netto/gris, vinst eller förlust?		_____

Omlöpningar viktig kostnad hålla koll på!

Ökar omlöpsfrekvensen och därmed tomma grisionsboxar kan det nuvarande nettot snabbt förändras till ett negativt netto, liksom tvärtom. Detsamma med fallande eller stigande avräkningspriser.

kommentar

Som det ser ut nu täcks kostnaderna utom för byggnadens avskrivningar, räntor och underhåll. Enbart underhållet vid en investering av 30 000 kronor per suggplats kostar 600 kronor per år! Men tidigare med lägre avräkningspriser blev det ännu rödare siffror.

Kostnaderna nästan enda som kan påverkas

Eftersom det är svårt att åtgärda intäktsdelen återstår endast att minska kostnaderna. Det går att göra genom minskad omlöpning- s- frekvens och låta alla grisionsboxarna vara fyllda med suggor och kullar. Även sjukdo- mar kan till viss del minskas genom att hålla efter flugor och ohyra såsom möss och råttor. Dessa kan sprida olika sjukdomar.

Arbete stor kostnadspost

En stor kostnadspost är arbetet. Med da- gens L 100 är det svårt att minska arbets-

Gris nr 10 2004

Kalkyler för slaktgrisproduktion

Foderpriserna har sänkts några gånger efter skörden hösten 2004. Det förbättrar ekonomin i produktionen. Men sänkningen av slaktsvinspriset vid jul med 1 kr har försämrat kalkylen avsevärt. Prisraset innebär att producenter med dyrare nybyggda stallar över 2 500 kr/stallplats, inte får full kostnads- täckning. När du använder kalkylen ska du även ta hänsyn till de tillägg (el- ler avdrag) du får, eftersom noteringen inte säger hela sanningen.

För producenterna gör en avräkningsminsk- ning med 1 kr per slaktkropp mycket. Allt- för mycket. Speciellt som det tidigare va- rit svag ekonomi i produktionen under lång tid. Det tar tid att fylla igen hål i ekonomin som en följd av låga avräkningspriser och

kostnaden. Endast besättningar som sköts av ägaren själv kan minska kostnaderna på bekostnad av timmersättningen.

En undran: Hur länge kan smågrisproduk- tionen tåla att ständigt ha sämre lönsamhet jämfört med slaktgrisproduktion? Utan smågrisar ingen slaktgrisproduktion! Men mer import av griskött!

Nils Andersson

Kalkyl	Beräkning	Egna siffror
Slaktvikt	87 kg	_____
Tillväxt	87 kg	_____
Avräkn.pris/kg 57,5 % kött, SM	10,70 kr	_____
Foder vid 34 MJ/kg tillväxt	2958 MJ	_____
Medelfoderpris per MJ	12,60 öre	_____
Smågrispris 15 v före slakt	410 kronor	_____
Div, el, halm, medicin och dödlighet	25 kronor	_____
Arbete, 15 min/gris á 160 kr	40 kronor	_____
Kostnader i slakten och smågrisinköp samt tillägg ej medtagna.		
87 kg gris x 10,70 kr	+930 kronor	_____
Smågris	-410 kronor	_____
Foder	-373 kronor	_____
Arbete	- 40 kronor	_____
Diverse	- 25 kronor	_____
Summa att användas till avskriv- ningar, räntor och underhåll.	+82 kronor	_____

Kalkyl, förutsättningar	Beräkning	Egna siffror
Antal omgångar/år, 365/104	3,5	_____
Avskrivning	7 %	_____
Ränta	3 %	_____
Underhåll	2 %	_____
Summa kostnader	12 %	_____

kalkyl

att bygga upp ett reservkapital. Men också för att ha reserver mot ett lågt avräknings- pris längre fram i tiden.

3,5 omgångar/år

Enligt prisuppgift från Svenska Lantmän- nen kostar ett färdigt slaktgrisdoder för fas I 158 kr/dt och fas II 155 kr/dt (22 dec 2004). Från detta pris ska dras olika rabatter och läggas till frakter.

Dessa priser har jag delat med fodrets en- ergi innehåll i MJ, vilket blir 158/12,4 = 12,7 öre/MJ resp 155/12.4 = 12,5 öre/MJ.

Slaktvikten är beräknad till 87 kg, (levande vikt 115 kg) med en tillväxt på 87 kg. Upp- födnings- tid 104 dagar per omgång fordrar en medeltillväxt på ca 900 gram per dag. Per år blir det 3,5 omgångar (365/104). Foder- förbrukning 34 MJ/kg tillväxt. Smågris- pri- set är det som gällde 15 veckor före slakt. Då är ingen hänsyn tagen till olika tillägg och kostnader.

Arbete 160 kr pr timme

Arbete är beräknat till 15 minuter per gris till en kostnad av 160 kronor per timme. Di- verse kostnader såsom el, halm, medicin och dödlighet är beräknat till 25 kronor per gris. Avräkningspriset är beräknat för 57,5 pro- cent kött.